alla nr av MVG

MVG

Information från Miljösamverkan Västra Götaland
nr 15 maj 2004

Betygsatt – Miljösamverkan fick MVG!

Miljökontroll av bilskrotar under våren

Dagvatten - vinster att hämta hem

Fritidsbåtar och alkylatbensin

Smittsamt

Inga tryckta handledningar

Kontakta oss

MVG

Betygsatt – Miljösamverkan fick MVG!

En extern utvärdering har genomförts. Utredningen föreslår att Miljösamverkan ges möjlighet att arbeta mer långsiktigt.

Till och från har i Miljösamverkans styrgrupp diskuterats att låta göra en extern utvärdering av Miljösamverkan Västra Götaland.

Utvärdering av olika tillsynskampanjer har vi genomfört hela tiden, och summeringar av aktiviteten i Miljösamverkan har gjorts genom att bl.a. mäta miljökontorens deltagande i olika delprojekt, och vid flera tillfällen har miljöchefer och andra tillfrågats om hur man ser på värdet av vår projektsamverkan.

Allt detta har i allt väsentligt endast gett positiva besked om att arbetet är uppskattat, efterfrågat och effektivt.

Konsultuppdrag

Någon samlad utvärdering av hela Miljösamverkan hade emellertid inte gjorts, vilket inte minst från huvudmännens sida efterfrågats som underlag för beslut om eventuellt fortsatt ekonomiskt bidrag till

projektet.

I höstas efter att huvudmännen skjutit till lite extra pengar, kunde, efter anbudsförfarande, en konsult anlitas för en grundlig utvärdering.

Uppdraget gick till Öhrlings PricewaterhouseCoopers

Konsulten arbetade med både enkäter och intervjuer, bl.a. fick alla kontaktpersoner besvara en enkät och samtliga i styr- och arbetsgrupperna, inklusive projektledarna, har intervjuats. Vidare gicks ett antal dokument från Miljösamverkan igenom.

Mycket positivt helhetsomdöme

Utvärderingsrapporten kom i början av året och gav ett bra betyg åt Miljösamverkan.

Här är ett utdrag från sammanfattningen:

”*Vi har funnit att projektet är i allmänhet mycket uppskattat ute i kommunerna och att deltagandet innebär en ökad möjlighet för kommunerna att utföra tillsynsarbetet med högre kompetens än annars skulle vara möjligt.*

Projektet svarar väl mot det behov som finns av stöd i tillsynsarbetet vilket säkerställs genom ett mycket väl förankrat urval av delprojekt. Delprojekten uppfattas i genomförandet av en klar majoritet av de tillfrågade som konkreta, operativa och väl avgränsade i sin karaktär.

Detta styrks också av den uppfattning som PricewaterhouseCoopers fått från sina granskningar av delprojekt.”

”Nyttorna”

I ett särskilt avsnitt sammanfattas nyttan med Miljösamverkan i ett antal punkter, här i något sammandragen form:

- *Kompetenshöjning*
  Bidrar till ökad kompetens i kommunernas tillsynsarbete.
- *Samverkan*
  Leder till effektiv samverkan mellan tillsynsmyndigheterna.
- *Samsyn*
  Möjliggör en gemensam syn och normer för tillsyn inom regionen.
- *Informationsspridning*
  Innebär spridning av miljöinformation inom hela regionen. Dessutom används stödmateriel för tillsynsarbetet även utanför Västra Götalandsregionen.
- *Effektivitetsvinster - tidsmässiga och resurser*
  Tydliga effektivitetsvinster i form av fler tillsynsinsatser på kortare tid med samma personalvolym. Dessutom är projektet mycket kostnadseffektivt.
- *Profilskapande för regionen*

- *Viktigt bidrag till Länsstyrelsens tillsynsvägledning*
  Bidrar till att Länsstyrelsen kan uppfylla sitt uppdrag att ge tillsynsvägledning.
- *Vägledning*
  Projektet fungerar som ett stöd i kommunernas prioritering av tillsynsinsatser.

Bristerna

Men det identifierades också några brister, i huvudsak dessa tre:

- *Kortsiktigheten*
  ”Projektet har emellertid en brist i det faktum att finansiering löper i ett år i taget. …… Vi ser en potential till ett ökat värde av projektet om det kan drivas mer långsiktigt”
- *Målformulering och uppföljning*
  Målen är mycket svåra att följa upp över tiden. Kan vara hinder för huvudmännens engagemang i projektet
- *Kommunikationsplan saknas*
  Bör tas fram och omfatta målgrupper, kanaler, budskap och övergripande kommunikationsmål.

Fortsättningen

Resultatet, rapporten kan för övrigt läsas på vår webbplats, har sedan diskuterats på styrgruppens möten i februari och april, och diskussionen kommer att fortsätta på nästa möte i juni.

Inget är alltså klart eller bestämt ännu, men det ser nu ut som om huvudmännen kommer att föreslås att satsa på en fyrårig projektverksamhet, som ska utvärderas efter tre år.

Samtidigt kommer givetvis målformuleringar att ses över, och fördelningen av finansieringsansvaret mellan huvudmännen kan också komma att förändras en del.

Vi återkommer med rapporter i kommande nummer av MVG, när och om beslut i dessa frågor fattats. Till dess fortsätter vi med planeringen av Miljösamverkans verksamhetsplan för 2005, grundat på resultatet av den enkät som genomförts i vintras. Hursomhelst kommer vi, även om det blir möjligt att arbeta med ett flerårsperspektiv, behöva använda oss av ettåriga verksamhetsplaner.

Lasse Lind och *Cecilia Lunder*

Till Innehåll

Miljökontroll av bilskrotar under våren - ingen auktorisation om skötseln är dålig!

Under perioden april-juni genomförs i Miljösamverkans regi en kampanj på bilskrotningsverksamheter. Vid halvårsskiftet upphör ca 90 % av bilskrotarnas auktorisationer att gälla. För att få ny auktorisation av Länsstyrelsen måste man bedriva verksamheten på ett miljöriktigt sätt. Det kontrolleras av miljökontoren. Verksamheter med stora brister får inte auktorisation.

Miljökontorens tillsyn

Miljöproblem vid bilskrotar orsakas ofta av utsläpp till mark och vatten av oljor och andra kemikalier som finns i bilar, genom en bristfällig hantering och lagring. I denna samlade kampanj utövar miljökontoren tillsyn över bilskrotningsverksamheter med stöd av miljöbalken och Naturvårdsverkets föreskrifter om bilskrotningsverksamheter (NFS 2002:2). Exempel på sådant som kontrolleras är rutiner för tömning, lagring och märkning av miljöfarliga komponenter, att hantering av otömda bilar sker på hårdgjord yta med möjlighet att samla upp spill, och att verksamheten bedrivs inom ett avgränsat område. Miljökontoren har fr.o.m. 1 april också ett nytt tillsynsansvar enligt bilskrotningslagen, vilket innebär att de ska stå för den lokala kontrollen av att bilskrotningsverksamheter har auktorisation och att villkor i dessa beslut följs.

Hektisk vår

Under vintern och våren har eller kommer större delen länets bilskrotar att söka om ny auktorisation hos Länsstyrelsen. Miljökontoren ska då kontrollera bilskrotarna och göra en miljömässig bedömning om auktorisation bör ges. Om en verksamhet har stora brister kommer miljökontoret att meddela Länsstyrelsen att auktorisation inte är lämpligt. Eftersom det är runt 60 verksamheter som söker ny auktorisation blir det en hektisk vår både för många miljökontor och för Länsstyrelsens rättsenhet som beslutar om auktorisationer. Bråttom kan det också bli för bilskrotar som inte varit förutseende och vidtagit nödvändiga åtgärder. De kan bli tvungna att åtgärda vissa saker direkt om auktorisation ska bli aktuellt. Förhoppningen är dock att det inte ska bli aktuellt i så många fall, eftersom kraven (enligt Naturvårdsverkets föreskrifter) gällt sedan 2002 och branschen länge känt till reglerna kring nya auktorisationer.

Föroreningar i marken

Det är inte ovanligt att det finns föroreningar i marken på bilskrotar. På vissa verksamheter kan det därför bli aktuellt att ställa krav på markundersökningar för att få veta om marken är förorenad (i vissa fall har det redan skett). Det kan ha skett under en längre period t.ex. genom oförsiktig hantering av kemikalier och/eller för att man inte haft hårdgjorda ytor m.m. som idag är ett krav. Bilar som tillverkades förr

innehöll exempelvis kvicksilver och PCB.

Upptaktsdag inför kampanjen

Den 17 mars hölls i Göteborg en upptaktsdag inför kampanjen. Ungefär 50 personer från 31 miljökontor deltog. Även branschrepresentanter var med och deltog i diskussioner. Under dagen föreläste bl.a. Naturvårdsverkets branschexpert Hans Zetterling. Miljösamverkans projektgrupp berättade också om den tillsynshandledning som gjorts klar till dagen och som finns som pdf-fil på www.miljosamverkan.se (klicka farligt avfall, inriktning bilskrotar). Handledningen innehåller bland annat checklistor för tillsyn, samt rekommendationer om ställningstaganden när det gäller tillsyn och bedömningar i auktorisationsärenden.

Cecilia Lunder

Till Innehåll

Dagvatten - vinster att hämta hem!

I delprojekt dagvatten har vägledningen *Dagvatten - teknik, lagstiftning och underlag för policy* nu tagits fram. Syftet är att orientera om problem, möjligheter, regler och teknik och bereda vägen för en lokal och ekologisk dagvattenhantering som ger såväl ekonomiska som miljömässiga fördelar.

När detta skrivs i slutet av april återstår bara lite redigeringsarbete, och under maj kommer dokumentet att mejlas ut till kommunerna i länet, samt läggas upp på vår webbplats.

Inte bara för miljöfolket

Det är många i den kommunala organisationen som är berörda av dagvattenfrågorna, och vägledningens målgrupp är inte bara miljökontoren utan också gatukontor och VA-avdelningar, bygg- och plankontor och motsvarande. Om man väljer att använda dokumentet som stöd för att ta fram en kommunal policy, vilket projektgruppen hoppas att många kommuner i länet ska göra, hör naturligtvis också kommunledningen till målgrupperna.

Miljö och ekonomi hand i hand

Den inriktning som rekommenderas är lokal och ekologisk dagvattenhantering för att minska risker för översvämningar, förorening och belastning på kommunala nät och avloppsverk, och få vinster i form av minskad resursåtgång, ökad biologisk mångfald och ett förskönat stadslandskap.

Dagvatten är således ett område där ekonomi och miljö tydligt går hand i hand. Minskade kostnader för såväl kommuner som fastighetsägare kan uppnås samtidigt som miljön värnas och utvecklas. De ekonomiska vinsterna kan ligga i uteblivna kostnader för översvämningar och vattenskador, mindre risk för sättningsskador och lägre kapacitetsbehov i avloppsnätet. Miljövinsterna ligger i minskad föroreningsbelastning på sjöar och vattendrag, ökad biologisk mångfald genom tillskapande av våtmarker och dammar som också kan bli ett positivt inslag i närmiljön.

Vägledningen ska vara ett stöd för ett arbete med denna inriktning genom att orientera om tekniker för dagvattenhantering, problem och möjligheter, juridiska förutsättningar, hur dagvattenfrågan kan hanteras i detaljplaner m.m. Det ges också förslag till hur en kommunal policy kan tas fram, och vilka moment som lämpligen bör ingå i en policy.

Dokumentet tar också upp sådant som i vilka fall dagvattenanläggningar är tillståndspliktiga och möjligheter till ingripande med stöd av miljöbalken vid utsläpp av förorenat dagvatten utan rening.

Vägledning till mer kunskap

Självklart kan ett dokument av detta slag om några tiotal sidor inte ge svar på alla frågor, eller ge exempel på alla slags åtgärder, men det ger förhoppningsvis en bra vägledning till de viktigaste teknikalternativen och inspirerar till att hitta nya lösningar. För den som sedan behöver fördjupad information ger dokumentet frikostigt med förslag på litteratur, webbplatser och andra informationskällor.

Temadag

Som en avslutande insats arrangerar projektgruppen, i samverkan med GR Kompetens, en temadag den 22 september i Göteborg. Här kommer vägledningen att presenteras, men framförallt kommer deltagarna att få lyssna på experter som redovisar olika delar av dagvattenproblematiken och, inte minst viktigt, möta företrädare från kommuner som kommit långt på vägen mot en resurssnål och miljöanpassad dagvattenhantering.

Lasse Lind

Till Innehåll

Fritidsbåtar och alkylatbensin

Delprojekt Fritidsbåtshamnar har nyligen startats. Syftet är att under året ta fram en handledning till stöd för miljökontorens tillsyn av båtuppläggningplatser, marinor, gästhamnar och liknande verksamheter. På det första projektgruppsmötet tyckte vi dock att vi gärna skulle vilja göra en insats som kan komma till nytta redan under den stundande båtsäsongen. Valet föll, det var mycket lätt att göra, på alkylatbensin för tvåtakts utombordsmotorer. Trots att skattelättnader införts för mer än ett år sedan, och trots att bensinbolagen sagt sig då vilja satsa på att tillhandahålla detta bränsle i större omfattning så saknas på de flesta orter ännu möjlighet att tanka sin utombordare med alkykatbensin från pump. Projektgruppen ska därför nu snabbt försöka ta fram information som miljökontoren kan använda för att intressera marinor och andra "sjömackar" att ordna detta. Att alkylatbensin redan går att köpa i fyralitersdunk på de flesta bensinstationer är visserligen bra, men ändå en klen tröst eftersom literpriset då är så mycket högre.

Varför då detta? Jo, på en tvåtaktsutombordare går 20-30 % av bränslet direkt ut med avgaserna, oförbränt, rätt ner i sjön! Det innebär en massiv tillförsel av miljöskadliga ämnen till miljön. Andelen oförbränt blir inte mindre med alkylatbensinen, men dess sammansättning skiljer sig väsentligt från vanlig bensin. Alkylatbensinen innehåller inga s.k. aromater eller olefiner vilket bl.a. innebär att cancerogena, svårnedbrytbara och giftiga s.k. polycykliska aromatiska kolväten (PAH), minskar upp till 90% i utsläppen!

För mer information om alkylatbensin, och även om miljöanpassade smörjoljor för tvåtaktsmotorer, gå till webbplatsen för projektet Grön Kemi: www.gronkemi.nu

Lasse Lind

Till Innehåll

Smittsamt

Nu börjar det dyka upp fler miljösamverkansprojekt. Vårt sätt att samarbeta i projektform har smittat av sig till flera län.

Först ut var *Miljösamverkan Sydost*, som verkar i Kalmar län och kom igång för ett drygt år sedan. Under andra halvåret 2003 startade så *Miljösamverkan Kronoberg*, och för bara ett par månader sedan *Tillsynssamverkan i Halland - Miljö*.

Alla dessa har en ämnesmässig bredd och organisation som liknar vår egen i Miljösamverkan Västra Götaland, även om det naturligtvis skiljer sig en del i organisation och i vilka delprojekt man satsar på. Men också när det gäller delprojekt finns det snarlika sådana som genomförts eller planeras i flera av våra respektive län. Vi har redan börjat så smått, och avser att fortsätta, med att "låna" material och idéer av varandra.

Nämnas bör också att det sedan flera år pågår projektsamverkan i Östergötlands och Skåne län, men i dessa fall avgränsat till endast kemikalieområdet. Vi har i flera fall hämtat såväl inspiration som fakta från arbete som utförts i dessa båda projekt, Kemikalier i Östergötland respektive Samordnad kemikalietillsyn.

Lite mer information om de nämnda projekten, och webbadresser, finns på vår egen webbplats under rubriken "systerprojekt".

Kanske startas också snart en tillsynssamverkan i Stockholms län. I alla fall hölls ett möte med detta syfte i slutet av april för Stockholms läns kommuner, med deras kommunförbund (KSL) och länsstyrelse som arrangörer.

Jag och min projektledarkollega från Miljösamverkan Sydost, Karen Jensen, medverkade och berättade om våra erfarenheter.

Lasse Lind

Till Innehåll

Inga tryckta handledningar

Från och med i år trycker vi inte handledningar och motsvarande dokument som tas fram i Miljösamverkan. Motivet är helt enkelt att spara lite pengar. Detta material publiceras numera endast elektroniskt och distribueras med e-post samt finns naturligtvis, såsom också dokument från tidigare år, på Miljösamverkans webbplats www.miljosamverkan.se. Via rubriken Utgivet kommer man till en klickbar förteckning över alla dokument av detta slag. Det går också att söka dokumenten under respektive delprojekt. Den som vill ha

materialet i pappersform ska dock enkelt kunna ordna det, eftersom alla dokument läggs ut i pdf-format och med en layout anpassad för dubbelsidig utskrift.

Till Innehåll

Kontakta oss

Arbetsgruppens medlemmar kan kontaktas för frågor och synpunkter på allt som rör Miljösamverkan.

Lasse Lind, projektledare. Tel 0532-714 47,
fax 070-609 87 70, lind.lasseSNABELAtelia.com

Cecilia Lunder , biträdande projektledare. Tel 031-60 58 95, fax 031-60 58 97 cecilia.lunderSNABELAo.lst.se

Övriga deltagare i arbetsgruppen (tel och e-post):
Lillemor Öberg, Miljö- och hälsoskyddskontoret, Skövde 0500-49 82 73, lillemor.obergSNABELAskovde.se

Björn Närlundh, Miljöförvaltningen Göteborg
031-61 26 27, bjorn.narlundhSNABELAmiljo.goteborg.se

Ilpo Borg, Miljö- och teknikförvaltningen. Lilla Edet
0520-65 96 67, ilpo.borgSNABELAlillaedet.se

Dan Gunnardo, Miljö- och byggförvaltningen, Åmål 0532-172 57,
dan.gunnardoSNABELAamal.se

Monica Lundberg, Göteborgsregionens kommunförbund, GR
031-335 54 79, monica.lundbergSNABELAgr.to

Gudrun Törnström, Länsstyrelsen (hälsoskyddsfrågor)
031-60 50 73, gudrun.tornstromSNABELAo.lst.se

Lotta Sahlin Skoog Länsstyrelsen (miljöskyddsfrågor) 031 - 60 50 19,
lotta.sahlin.skoogSNABELAo.lst.se

Leif Olofsson, Västra Götalandsregionens miljösekretariat
033-17 48 25, leif.olofssonSNABELAvgregion.se

Till Innehåll

MVG

Ägare: Västra Götalandsregionen
Ansvarig utgivare: Peter Holmberg, Miljösekretariatet
tel 033-17 48 28
Redaktör: Lasse Lind tel 0532-714 47
Layout: Profil Communication, tel 0520-48 80 80

MVG finns också på Internet på www.miljosamverkan.se

Bidrag till nästa nummer vill vi ha senast 7 juni 2004
Antingen via e-post lind.lasseSNABELAtelia.com eller fax 070-609 87 70

Till Innehåll

Åter till Miljösamverkans startsida

Inlagd/uppdaterad 2004-06-16 Informationsansvarig: Lasse Lind

Miljösamverkan Västra Götaland, Miljösekretariatet, Västra Götalandsregionen
Box 1726, 501 17 Borås, tel vx 033-17 48 00.